Lietas Nr. C33585715
Lietas arhīva Nr. C-1860-16/1

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**

Rīgā, 2016.gada 10.maijā

Rīgas rajona tiesa
tiesnese Elita Stivriņa,
rakstveida procesā izskatīja civillietu AS „Latvijas Gāze" maza apmēra prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

**Aprakstošā daļa**

**[1]** 2015.gada 16.oktobrī Rīgas rajona tiesā saņemts AS „Latvijas Gāze" (turpmāk arī – prasītājs) maza apmēra prasības pieteikums pret /pers. A/ (turpmāk arī – atbildētāja) par naudas piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka gazificētajā objektā /adrese/ /adrese/, Salaspils novadā (turpmāk – Objekts), izlietota dabasgāze, par ko nav veikta samaksa. Atbildētāja, kā īrniece lietojusi Objektu no 1999.gada 17.janvāra.

Maksājumi netika veikti un prasītājs aprēķinājis parādu par laika periodu no 2002.gada 31.oktobra līdz 2009.gada 31.augustam, pēc fiksēta dabasgāzes skaitītāja rādījuma 757 veikts gala pārskats.

Periodā no 2002.gada 31.decembra līdz 2009.gada 31.augustam bija jāveic maksājums 645,01 *euro*, samaksāti 63,37 *euro* un parāds ir 584,16 *euro*, tajā skaitā izdevumi par atgādinājumu brīdinājumu nosūtīšanu atbildētajai.

2015.gada 8.septembrī un 23.septembrī atbildētajai nosūtītas pretenzijas ar atgādinājumu samaksāt parādu un brīdinājumu vērsties tiesā.

Pamatojoties Ministru Kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 34., 65., 72., 90.1.apakšpunktu, Civillikuma 1036.pantu un Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam parādu 584,16 *euro* apmērā; piedzīt no atbildētājas visus tiesas izdevumus, t.sk. valsts nodevu 87,62 *euro* apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro*, kopā 676,48 *euro*; noteikt tiesības prasītājam par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no parāda summas. Parādu ieskaitīt AS „Latvijas Gāze" norēķinu kontā Nr.LV32PARX0000004461029, AS "Citadele banka".

**[2]** 2015.gada 21.oktobrī atbildētajai nosūtīts prasības pieteikuma noraksts un paskaidrojumu veidlapa. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.$^{21}$panta otrajā daļā noteiktajam, atbildētājai izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētāja var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas atbildētāja rakstveida paskaidrojumus nav sniegusi, iebildumus nav cēlusi, lūgumus nav pieteikusi. Tiesas sūtītie dokumenti atbildētājai atgriezti ar atzīmi – piegādes laikā adresāts netika sastapts, atstāts aicinājums.

Civilprocesa likuma 56.panta piektajā daļā noteikts, ka tiesas dokumentus fiziskai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, - pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

Savukārt Civilprocesa likuma 56.$^{1}$panta otrajā daļā noteikts, ka tas, ka tiesas dokumenti ir piegādāti uz fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas adresi, deklarācijā norādīto papildu adresi, fiziskās personas norādīto adresi saziņai ar tiesu vai juridiskās personas juridisko adresi un no pasta tiek saņemta izziņa par sūtījuma izsniegšanu vai dokumenti tiek nosūtīti atpakaļ, pats par sevi neietekmē dokumentu paziņošanas faktu.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu tiesa atzīst, ka atbildētājai ir paziņots par tiesvedību.

**[3]** Saskaņa ar Civilprocesa likuma 250.$^{25}$panta pirmo daļu, ja tiesa neizskata lietu tiesas sēdē saskaņā ar šā likuma 250.$^{26}$ pantu, lietu izskata rakstveida procesā, laikus paziņojot pusēm par datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt sprieduma norakstu, kā arī informē par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, un izskaidro tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Datums, kad sprieduma noraksts ir pieejams tiesas kancelejā, uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.

Puses nav lūgušas iztiesāt lietu tiesas sēdē un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. 2016.gada 31.martā pusēm paziņots, ka lieta tiks izskatīta rakstveida procesā un sprieduma noraksts pusēm būs pieejams tiesas kancelejā 2016.gada 10.maijā.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

**Motīvu daļa**

1. Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

No prasības pieteikumā izklāstītajiem apstākļiem un izvirzītajiem prasījumiem izriet, ka prasības priekšmets ir parāda piedziņa par izmantoto dabasgāzi gazificētajā objektā /adrese/, Salaspils pagasts, Salaspils novads.

No lietas materiāliem pievienotās Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas izdrukas redzams, ka 2010.gada 27.decembrī Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļā nostiprinātas īpašuma tiesības Salaspils novada domei uz dzīvokļa īpašumu /adrese/(lietas 11.lapa).

Lietā nav strīda, ka prasītāja nav noslēgusi līgumu ar dabasgāzes patērētāju objektā /adrese/.

Prasītāja norāda, ka dabasgāzi šājā objektā ir lietojusi /pers. A/. Atbildētāja šo prasītājas apgalvojumu nav apstrīdējusi.

To, ka atbildētāja ir dzīvojusi dzīvokļa īpašumā /adrese/, apliecina 2013.gada 15.novembra Salaspils novada domes izziņā Nr.ADM/1-20/13/2474 norādītais, ka 1999.gada 17.janvārī VAS Privatizācijas aģentūra noslēgusi īres līgumu par minēto dzīvokli ar atbildētāju /pers. A/ (lietas 13.lapa). Minētajā izziņā ir norādīts, ka pēc dzīvojamās mājas/adrese/ Salaspils pagastā pārņemšanas pašvaldības īpašumā ar 2009.gada 16.aprīļa Aktu par valsts dzīvojamās mājas /adrese/, kadastra Nr./numurs/neprivatizētās daļas nodošanu un pārņemšanu Salaspils novada pašvaldības īpašumā, Dome 2009.gada 9.jūlijā ar atbildētāju noslēgusi īres līgumu par dzīvokli Nr.55.

Tiesa uzskata, ka ar minēto Salaspils novada domes izziņu ir pierādīts, ka /pers. A/ ir īrējusi dzīvokļa īpašumu/adrese/, Salaspils pagastā, Salaspils novadā, līdz ar to ir pamats uzskatam, ka viņa ir lietojusi šajā objektā piegādāto dabasgāzi.

**[5]** Civillikuma 1402.pants noteic, ka saistības tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums, uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesības atkāpties no līguma.

Kaut arī rakstiskā formā līgums par dabasgāzes piegādi netika noslēgts, ir jāņem vērā, ka gribu var izteikt vai nu noteikti, vai klusējot. Civillikuma 1428.pantā ir noteikts, ka griba ir izteikta klusējot, kad tā izpaužas bez tieša mērķa izteikt gribu taisni šajā izpratnē. Darbībai, kas uzskatāma par klusējot izdarītu gribas izteikumu, jābūt tādai, lai no tās varētu droši secināt tādas gribas esamību.

Saskaņā ar prasītājas norādīto, laika periodā no 2002.gada 31.oktobra līdz 2009.gada 31.augustam ir veikti maksājumi 2002.gada 11. un 21.decembrī, 2003.gada 9.janvārī, 21.februārī un 22.martā, 2005.gada 28.jūnijā 2007.gada 27.februārī un 2009.gada 28.augustā, kopā 63,37 *euro* apmērā.

Tiesa secina, ka atbildētāja ar savu darbību, daļēji veicot maksājumus par piegādāto un izlietoto dabasgāzi, ir izteikusi gribu nodibināt tiesiskās attiecības ar dabasgāzes piegādātāju.

Ievērojot to, tiesa uzskata, ka starp prasītāju un atbildētāju pastāvēja tiesiska darījuma attiecības ar visām no tā izrietošām sekām Civillikuma izpratnē, t.i., kas izriet no pirkuma līguma Civillikuma 2002. un 2021.panta izpratnē.

Saskaņā ar Civillikuma 2002.pantu pirkums ir līgums, ar ko viena puse apsola otrai par norunātas naudas summas samaksu atdot zināmu lietu vai tiesību.

Atbilstoši Civillikuma 1488.pantā noteiktajam, darījumam, ko abas puses ir izpildījušas ir tādas pašas sekas, kādas tam būtu, ja tas būtu uzrakstīts, savukārt, ja viens no dalībniekiem līgumu labprātīgi izpilda, bet otrs izpildījumu pilnīgi vai pa daļai pieņem, tad pirmajam vairs nav tiesības prasīt atpakaļ to, ko viņš izpildījis, ja vien otrais savkārt ir gatavs izpildīt to, kas tam jāizpilda; bet ja pēdējais izvairās izpildīt savu saistību, tad pirmajam, kaut gan viņš nevar prasīt, lai līgumu izpilda, ir tiesība prasīt, vai nu lai atdod atpakaļ to, ko viņš izpildījis, vai arī lai to atlīdzina.

Tiesa secina, ka kaut arī starp pusēm nav noslēgts rakstisks līgums par preces pirkumu, prasītājai, kura ir piegādājusi dabasgāzi objektam, ir tiesības prasīt no atbildētājas izlietotās dabasgāzes apmaksu un atbildētājai ir pienākums norēķināties par izlietoto dabasgāzi.

**[6]** Prasītājs norāda, ka gazificētajā objektā/adrese/ Salaspils pagastā, Salaspils novadā izlietota dabasgāze, neveicot par to samaksu un maksājumi par objektā patērēto dabasgāzi nav veikti no 2002.gada 31.oktobra līdz 2009.gada 31.augustam.

Ar lietas materiālos esošo 2009.gada 31.augusta Aktu par gāzes mēraparāta un gāzes iekārtu atvienošanu vai demontāžu Nr.652 apstiprinās apstāklis, ka 2009.gada 31.augustā dabas gāzes padeve objektam tika pārtraukta, plomba Nr.6203165 (lietas 14.lapa).

Aprēķinā (lietas 12.lapa) konstatēts izlietotās dabasgāzes apjoms no 2002.gada 31.oktobra līdz 2009.gada 31.augustam 1737,00 $m^3$.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 34.punkts noteic, ka ēkas (būves) īpašnieks ir atbildīgs par attiecīgajā ēkā (būvē) esošo dabasgāzes apgādes sistēmu un tās darbību. Lietotājs ir atbildīgs par savā īpašumā vai lietošanā esošo dabasgāzes apgādes sistēmu un tās darbību.

Savukārt, šo noteikumu 36.5.punkts noteic, ka dabasgāzes lietotājam ir pienākums līgumā noteiktajā kārtībā reģistrēt datus par izlietotās dabasgāzes daudzumu un ziņot sistēmas operatoram, kā arī izdarīt maksājumus līgumā noteiktajos termiņos un apmērā. Minēto noteikumu 90.1.punkts paredz mājsaimniecības lietotājam pienākumu atbilstoši sistēmas operatora apstiprinātajai norēķinu kārtībai maksājumus par dabasgāzi veikt 20 dienu laikā pēc norēķinu perioda beigām. Norēķinu periods ir kalendāra mēnesis.

Lietā nav gūti pierādījumi, ka atbildētāja būtu veikusi samaksu par izlietoto dabasgāzi, tomēr minētais nav pamats prasības apmierināšanai.

**[7]** Lai gan lietā ir nodibināts, ka atbildētāja ir lietojusi dabasgāzi, neveicot par to samaksu,tiesa konstatē, ka pastāv tiesisks šķērslis prasības apmierināšanai.

Civillikuma 1893.pants paredz, ka saistību tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likuma noteiktā noilguma termiņā.

Saskaņā ar Civillikuma 1895.pantu, visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā. Savukārt Komerclikuma 406.pantā noteikts, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Tā kā Komerclikuma 406.pants attiecībā uz prasījuma tiesību noilgumu darījumiem, kuros viens no darījuma dalībniekiem ir komersants, ir atzīstams par speciālo likuma normu pret Civillikuma 1895.pantu, tad šādam darījumam ir piemērojams Komerclikumā noteiktais prasījuma celšanas noilgums.

Atbilstoši Komerclikuma 389.pantam, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Tiesa konstatē, ka paterētāju tiesību aizsradzības likumā nav noteikts cits noilguma termiņš prasībām pret patērētāju, tad atzīstams, ka darījumam, kas nodibināts starp AS "Latvijas Gāze" un atbildētāju /pers. A/ ir piemērojams Komerclikumā noteiktas triju gadu prasības celšanas noilguma termiņš.

2010.gada 1.janvārī spēkā stājās Komerclikuma D daļa, kuras 406.pants noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš. Savukārt, saskaņā ar Komerclikuma Pārejas noteikumu 16.punktu, ja līdz 2010.gada 1.janvārim Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet Komerclikums nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams Komerclikumā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010.gada 1.janvāra.

Atbilstoši Civillikuma 1896.panta noteikumiem, noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis. Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam vajadzīgs: nosacītiem prasījumiem – lai nosacījums jau būtu noskaidrojies, bet terminētiem prasījumiem – lai termiņš jau būtu notecējis.

Atbilstoši prasītājas norādītajam 2009.gada 31.augustā gāzes padeve gazificētājā objektā /adrese/ir pārtraukta. Prasītāja lūdz piedzīt patērēto dabasgāzi līdz 2009.gada 31.augustam.

Tiesa atzīst, ka 2009.gada 31.augustā ir iestājušies tie apstākļi, kad prasītājai bija tiesības prasīt no atbildētājas parāda samaksu, bet, atbilstoši Komerclikuma Pārejas noteikumu 16.punktā noteiktajam, trīs gadu noilguma termiņš sāk tecēt no 2010.gada 1.janvāra.

Civillikuma 1902. -1906.pantā ir noteikti gadījumi, kad noilguma tecējums tiek pārstraukts. Civillikuma 1905.pantā noteikts, ka atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu.

Tiesa konstatē, ka no 2011.gada 12.aprīļa Pretenzijas par parādu izriet, ka prasītāja brīdinājusi atbildētāju par parādu par dabasgāzi Ls 410,55 apmērā un lūgusi līdz 2011.gada 23.aprīlim parādu nomaksāt (lietas 34.lapa). Minētais brīdinājums ir atzīstams par atgādinājumu Civillikuma 1905.panta izpratnē, kas pārtrauc noilguma tecējumu un tas sāk tecēt no jauna. Secināms, ka noilguma tecējums sākas 2011.gada

12.aprīlī un beidzas 2014.gada 12.aprīlī.

Nākamie atgādinājumi par parāda samaksas pienākumu atbildētājai nosūtīti tikai 2015.gada 8.septembrī un 2015.gada 23.septembrī, no kā secināms, ka tie ir nosūtīti jau pēc noilguma iestāšanās.

Lietā nav gūti pierādījumi, ka atbildētāja laika periodā no 2011.gada 21.aprīļa līdz 2014.gada 12.aprīlim būtu kaut kādā veidā atzinusi parādu vai veikusi darbību, kura uz to norādītu. Šajā laikā periodā atbildētāja nav veikusi nevienu maksājumu. Prasība tiesā ir celta 2015.gada 16.oktobrī.

Tiesa nekonstatē arī nevienu no Civillikuma 1898.pantā minētajiem gadījumiem, kad noilgumu aprēķinot var atskaitīt zināmu laiku vai pagrināt termiņu. Tiesa secina, ka prasītājas prasījuma tiesībām pret atbildētāju ir iestājies noilgums.

**[8]** Kā norādīts Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 21.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC -100/2010, ja, izskatot lietu pēc būtības, tiesa konstatē, ka ir iestājies civiltiesību normās noteiktais noilgums, tad tai jāpārbauda vienīgi jautājumus par noilguma apturēšanu vai pārtraukšanu, bet nav jāskaidro faktiskie apstākļi un jāvērtē pierādījumi, jo noilgums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

No minētā secināms, ka lai arī nav attaisnojama atbildētājas rīcība, ilgstoši neveicot samaksu par izlietoto dabasgāzi, tomēr prasības tiesības realizācija iespējama tikai stingri un atbilstoši likumā noteiktajām prasībām.

Pie apstākļiem, kad prasītāja nav pierādījusi noilguma pārtraukšanas faktu un tiesa konstatējusi, ka lietā ir iestājies prasības noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai, spriedumā netiek dots vērtējums prasībā norādītajiem apstākļiem un netiek vērtēti citi iesniegtie pierādījumi.

Līdz ar to, atbilstoši lietā iesniegtajiem pierādījumiem, noilgums ir iestājies 2014.gada 12.aprīlī.

Saskaņā ar Civillikuma 1910.pantu, noilgums ne tikai ir izbeidzis iespēju saņemt tiesas aizsardzību, bet radījis saistības izbeigšanos vispār.

Tiesa atzīst, ka prasījums un atbildētājas saistība ir izbeigušies noilguma dēļ, kas ir absolūts materiāltiesisks šķērslis prasības apmierināšanai.

Tā kā prasījumam ir iestājies noilgums, tad tas ir objektīvs un pietiekams pamats prasības noraidīšanai.

**[9]** Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida (..), tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos (..).

Prasītāja, ceļot prasību tiesā, ir samaksājusi valsts nodevu Civilprocesa likuma 34.pantā noteiktajā apmērā, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* apmērā. No lietas materiāliem (lietas 2.lapa) konstatēts, ka lietā kopā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,73 *euro* apmērā. Līdz ar to no prasītājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,03 *euro* apmērā.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 42., 74., 93., 97., 189.-193., 250.$^{25}$ pantu, tiesa

**n o s p r i e d a**

**Noraidīt** AS „Latvijas Gāze", reģ.Nr.40003000642, maza apmēra prasību pret /pers. A/, personas kods /personas kods/, par naudas piedziņu.

**Piedzīt** no AS „Latvijas Gāze", reģistrācijas Nr.40003000642, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,03 *euro* (četri *euro*, 30 centi).

Samaksu veicot sekojošā kontā: saņēmējs Tiesu administrācija, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģistrācijas numurs LV90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta numurs LV51TREL2190458019000. Maksājuma mērķī jānorāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499 un civillietu identificējoša informācija.

Noteikt, ka tiesas spriedums daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā ir izpildāms labprātīgi 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, maksājuma dokumentu, iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese E.Stivriņa